

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Vera deuotio ad Deum, veraq[ue] perfectio vitæ Christianæ, quare hoc
calamitosissimo seculo sint tam in paruo pretio ac vsu, Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

lucratus, aut fortasse nullam, non minus tamen sui studij, laboris, ac charitatis, quam si multas conuertisset animas, meritum præmiumque habebit. Siquidem miles qui strenuè, fortiterque pugnat, non qui feliciter, commendatur. Postremo, de seruo pigro adicit, quomodo suum quoque talentum, sed sine lucro is retulerit, nec absque iniuria & contumelia Domini se excusauerit: quem propter pigritiam atque inutilitatem, quia laborare noluit, (tamen si nulla mala de eo opera alia nunciuntur) ad Domini sui gloriam, proijci in tenebras exteriores iussit. A quibus tam internis, quam externis nos seruet Dominus noster Iesus Christus, qui est benedictus in secula. Amè.

Serui fodi-
tis talentum
in terrâ pec-
na quanta.

SERMO IN EODEM FESTO.

Vera deuotio ad Deum, veraque perfectio uitæ Christianæ, quare hoc calamitosissimo seculo sint tam in paruo precio ac usu.

Domine præuenisti eum in benedictionibus dulcedinis Psalmo XX. Ad bonorum ac piè merentium consolationem, ad nonnullorum quoque excitationem filij charissimi tacere nequeo, qui fiat ut tâta olim perfectio, tam vehemens Dei amor, & tam frequens studium apud multos inueniretur feruienti Deo: hodie verò raro apud homines inueniatur sanctitas. Hoc, scio, non paucos vestrum contristat, qui licet bonæ sint voluntatis, nihil tamen inueniunt in seipsis huiusmodi, quod de pristinis sanctis & legunt, & mirantur. Cumque eadem imitari gestiunt, si in se nihil, quod studium hoc feliciter promoueat, inueniant, nullum consilium, nullumque auxilium illis restare putant, adeo ut videatur eis (quamuis ita non sit) omnis conatus suus impendi frustra.

Possunt igitur dari rationes nonnullæ, quare non tanta hodie ut olim inueniatur sanctitas in mundo. Prima est, quod olim crebrius Deus orum sanctorum mirificauerit, hoc est, in benedictionibus gratiarum præueniret, ut Psalmista ait, quæ in pueris, infantibus, aut etiam in necdum natis cõperta sint signa quædam, quæ nõ solum supra ætatè, sed etiam supra naturam diuinæ gratiæ benedictionem, atque donorum Dei exuberantiam huiusmodi hominibus, aut à puero, aut in baptismo, quam cæteris, datam indicant esse cælitus largiorem. Inter illos sunt Hieremias, Ioannes Baptista, sanctus Nicolaus, alijque item multi, quos legimus benedictionibus Domini præuentos. Cæterum, quot qui Deo soli inter electos noti, nobis incogniti, à pueritia, baptisimi, quæ semel receperunt gratiam, nunquam postea amiserunt? Verum ut de sancto Nicolao modo loquamur, cum paulò ante natus esset infans, & baptizaretur, erectus stetit in pelui. Quis illum hoc docuit, ut in sacramenti huius perceptione Deo reuerentiam faceret, atque tanquam ad fidei confessionem se erigens supra naturam ætatis ut Dei miles, staret? Deinde cum quarta & sexta feriâ infantulus ieiunaret, semel tantum in die matris vbera sugens, num hoc humanæ prudentiæ, aut infantilis ingenij fuit? Haudquaquã: sed indicabant hæc signa illum adhuc infantem à spiritu regi. Itaque qui huiusmodi sunt, qui Domini benedictione præueniuntur, nihil mirum est, ut antecant alios in virtutum perfectione. Secundum est, quare hodie non tam perfecti, ut olim inueniuntur sancti. Quia idem zelus, eadem charitas, idem feruor, idemque studium & conatus pro

Sanctitas cur
tanta hodie
non inueni-
atur ut olim.
Psalmo.

S. Nicolaus
quo pacto
præuentus fu-
it à Deo in
benedictio-
nibus gratia-
rum.

Zelus spiri-
tualis profe-
ctus quàm sit
hodie medi-
cus.

assequenda perfectione nobis, ut olim, hodie non est. Omnia enim deficiunt, atque à sua auita virtute degenerant. Nihil in ea nobilitate, integritateque hodie, in qua olim, perseverat. Quomodo ergo charitas multorum refrigescit, ita necesse est quoque virtutes alias extenuari. Solebant magnopere antiqui peccata, non modò magna lethaliaque, verum etiam modica, leuissimaque, quæ nos non ut peccata plangimus, sed honestates, ciuilitates, necessitatesque arbitramur, imò ut ea, quæ cauere non possint: Ita, inquam, leuissima quæque planxerunt sancti, quomodo nos ne grauissima quidè delicta lugemus. Non enim illis ardèret Deum amantibus videri poterat quicquam esse leue aut paruum, quod à Deo non probatum iri haud ignorabāt. Non videbatur esse peccatum aliquod illis veniale, sed grauius, dolorosiusque plangebant, quam nos hodie lethale quoduis peccatum, quamlibet veniale, aut exiguum illud foret. Hic seruator, hæc deuotio, qua minima, vel suspecta ne Deo fortasse non placeant, cauebant, & ad arduissima ac molestissima quæque toleranda se offerebant, parauit Deo locum in illis, quem donis suis, virtutumque perfectione multifaria illustraret. Hic seruator charitatis & deuotio si esset pariter in nobis, nihil eorum nobis negaret Christus, quæ illis est largitus ad profectum. Verum, ut de sancto Nicolao non nihil dicamus, S. Nicolaus licet esset Deo deuotissimis parentibus ortus (puta ex his qui post primam prolem Nicolaum coniugij sancti fructum, ceterum deinceps ducebant vitam) mundum tamen mundi que gaudia toto peccatore respuit Dei amicus, mundo, carni & diabolo perpetuus hostis. Idcirco immaculatus ab hoc seculo vixit, orationi & pietatis operibus die ac nocte vacans. Nam orationi continue vacasse, vel inde cum liquet, quod legimus illum manè præ foribus templi excubias orationum seruasse.

Siquidem ubi Myrorum eligendus foret episcopus, & pro eadem re ieiunia, supplicationesque fierent, alio namque tunc modo episcopi eligebantur atque hodie) inter episcopos vni autoritate & pietate potiori à Deo dictum est, ut manè expectarent, & quem ante alios primo in oratione excubantem ad fores templi inuenirent, hunc ordinarent episcopum. Quem dum Nicolaum esse inuenissent, licet renitentem, ordinauerunt Myrorum episcopum. Vixit autem episcopus ex innocente innocentior, ex simplice simplicior, ex sobrio abstinentior, & ex humili humilior factus. Quum enim singulis præfulgeret virtutibus, nescires quid in sanctissimo viro primum, aut tanquam potissimum foret mirandum, laudandum ve. Erat totus pietati deditus. Vnde in cuiusdam domum qui ex inopia suas filias lupanaribus prostituere cogitarat, cum etiam nondum foret episcopus, ter auri massam non paruam proiecit, quo filias dotaret, & honestè viueret pauper. Captiuos multos inuocatus, liberauit. Nam licet absens corpore, in visione tamen ac spiritu tyrannis regibusque apparens, eos teruit, eis nisi innoxios absoluerent, minabatur. Virum misericordiarum eum mundus agnouit, ideo illo ad huc superstite Deum homines afflicti per sancti Nicolai merita, quæ Christus ipse in eo & cum eo operabatur, inuocabant atque liberabantur. Quod verò Nicolaus sæpenumero dum Myra foret in oratione constitutus, narratur alibi in locis remotissimis periclitantibus adfuisse, aut præcepisse, aut captos liberasse, non opinatus est

corpo-

Math. 24.

Peccata quolibet quanto luctu olim deplanxerint sancti.

Sanctitas patrum S. Nicolai quanta.

Deus S. Nicolai quanta meriti.

Episcopos eligendi quomodo olim seruari solent.

S. Nicolai vita quibus fuerit virtutibus ornata.

Fides & misericordia S. Nicolai, quanta.

Nicolaus absens quomodo præsens sentiebatur.

corporis mole inde translatus, aut duobus, quod impossibile est, locis eodem simul tempore interfuisse: sed credendus est corpore vno in loco fuisse: animo vero aut spiritu, seu mente alibi interim fuisse, vbi angelo interim in spem Nicolai agente & loquente, creditus sic adfuisse Nicolaus, & formasse verba. Hoc namque modo etiam in veteri testamento sæpè auditur Dominus loqui, aut Mosis, aut alteri, quamuis non Dominus Deus loquatur, sed Angelus in persona Domini loquitur: *Ego sum Dominus Deus tuus*. Ira hic credenda ac intelligenda sunt quoque, si qua huiusmodi in viris legimus sanctorum: puta quosdam sanctos corpore in oculis omnium vno in loco sedisse inter Missarum solennia, & alio interim loco simul eodemque tempore adfuisse, vbi mortuum sepeliebant, aut captiuum redimebant, aut aliud quid simile inter pietatis opera faciebant. Huiusmodi namque non raro contigerunt S. Nicolao, qui varijs ac multis visus est adesse in mari, in carceribus, aut inter alia pericula constitutis, ipsiusque nomen, hoc est, Nicolai, vt intercessor apud Deum illis fieret, inuocantibus. Qui putandus tamen non est de loco in locum translatus, sed si alibi per consolationem & subuentionem adesse visus est, hoc credendum est per Angelum in Nicolai specie factum. Eam tamen ob rem vir misericordiarum vniuerso mundo est agnitus, prædicatorque veritatis, Deo eius eruditioni veræ, ac sanctæ & incontaminatæ vitæ testimoniū signis & miraculis tam in vita, quam in illius morte perhibente. Siquidem post multos sanctos labores, post certamina, post lachrymas, post agones denique multos contra diabolum, contra mundumque pro Christi gloria, pro animarumque salute exantlatus S. Nicolaus dum spiritum Deo reddidisset, sepultusque corpore fuisset, circa eius caput fons cœpit scaturire olei, quo in vita misericordiarum virum fuisse illum Deus palam omnibus faceret, atque in necessitatibus ac tribulationibus nostris se per illius interuentionem inuocandum doceret. Congruum namque est misericordiam à misericordissimo Deo, interuentione, aut intercessionem viri misericordiarum impetrari.

Exod. 10.
Leuit. 9.

Fons olei circa sepulchrū S. Nicolai quod designet.

Tertium est, cur pauciores modo, aut non in tanta, vt olim perfectione inueniuntur sancti. In initio namque nascentis Ecclesiæ, & post tempora persecutionum multi sancti vixerunt episcopi, monachi plures, quos claritate signorum, & mira sanctitate Dominus illustrauit, cum hodie sanctus defecisse omnis credatur. Quod tamen vt tunc ita fieret necessarium erat, quo intelligeretur sine martyrio posse ad sanctitatis perfectionem veniri: disceretur quoque quam foret vile ac salubre, in statu monastico viuere, cuius institutor vna cum tot sanctis viris status huiusmodi professoribus atque vitæ huiusmodi alumnis, tam mira polleret excellentia sanctitatis. Itaque cum in initio multi variisque status Ecclesiæ testimonijs indigerent diuinis, quibus certum fieret huiusmodi statum obseruatores Dei esse amicos, Deus in singulis statibus licitis, ac bene viuendi ordinibus nonnullos sanctos varijs donis & miraculis reddidit illustres, quos posteri non in miraculis, sed in virtutibus imitandis, sequerentur. Cum igitur miracula non faciunt, sed ostendunt sanctum, quis dubitet his temporibus, cum nullis sit miraculis nunc opus (satis namque confirmata tum miraculis, tum sanctorum exemplis est omnis religio) nec à Deo soleant absque necessitate fieri:

Psalm. 11.
Monasticam vitam olim necessario per miracula nutriam.

Miracula que non faciunt, sed ostendunt sanctitatem.

Sanctitas hu-
ius seculi ho-
minu n indi-
cijs quibus
accidat.

fieri quis, inquam, dubitet esse in mundo multos adhuc sanctos, qui licet si-
gnis aut miraculis non fulgeant, vitiatorum tamen mortificatione, aduersita-
tum perpeffione, plenissima fuisfius ad Deum refignatione, & in tentatio-
num, preffurarumque patientiffima tolerantia creduntur placere Deo, & co-
ram eodem, licet sine externa euidenti que manifestatione testimonio ve
sanctitatis inter sanctos annumerari? Verum est igitur, hodie non admo-
dum multos vt olim, nec admodum illustres cum testimonio signorum ac
miraculoru, vt olim, inueniri sanctos. No tamen vfy adeo mudo deesse san-
ctos crediderim & amicos Dei secretos, qui licet no vsque adeo alijs videan-
tur sancti, propterea quod sepe in miserijs hic magnis humiliati, indigni ac
viliores alijs videantur hominibus, nec fibifpifis sint manifesti, vt pote in
suam vilitatem, imperfectionem que suos oculos semper habentes apertos:
Deo tamen cogniti sunt, & tempore manifestationis ac reuelationis filio-
rum Dei ab alijs quoq; cognoscuntur fuisse, esse que filij dilecti, & amici Dei.
Hos dicere hodie quoq; possemus sanctos, licet no in illa sint euidencia san-
ctitatis a Deo manifestati, vt priores antiqui. Veruntamen chariffimi nostra
sanctitas, nostra perfectio, nostra que mensura fit (qui opera non habemus
virtutum) in agnitione nostrae vilitatis, indignitatis, ac prauitatis, quae nos
humiliet ac deprimat. Sit quoque in desiderijs atque exercitijs continuis
virtutum amoris que diuini, quae depressos non prosternant, sed ad spem
expectationem que erectos roborent.

Perfectioni
acquirende
duo ne cessan-
tia quae.

Discussio sui
homini profi-
cace volenti
necessaria
quae fit.

Mendicos
quomodo
nos ante Deu
perpetuos
exhibeamus.

Duo autem sunt, quae ad sanctitatem seu ad perfectionem multum conse-
runt. Primum sagax prudensq; discussio ac inuestigatio occasionum & cir-
cunstantiarum circa peccata nostra, quo deprehendamus, quid nobis fuerit
causa ruinae, quid ve labendi occasio. Nisi enim haec prudenter inuestigemus,
nunquam emendabimus, sed ambulabimus vt caeci, qui nesciunt, nisi laesi,
vbi impingant, festinamusque laeti ad perditionem euntes. Quid enim e-
mendaremus, quando quid in nobis deforme, corrigendum ve fit, non vi-
demus? Sagacissimo igitur conatu interiora nostra, motus, intentiones que
animorum nostrorum exploremus, & quicquid in nobis deprehenderi-
mus vitiosum, non relinquatur illud non eiciendum, non castigandum,
non mutandum: sed ilico tollatur, eradatur, atque sancta importunitate
corrigatur. Nihil in nobis fipifis dissimulemus, tamet si emendare nostris id
viribus solis non valeamus: possumus tamen omnia quae Deus nobis pra-
cepit auxilio diuino, quod nunquam requirantibus illud deest. Idcirco
quod secundo est necessarium, est opportuna, importuna, humilis, iugis, in-
deficiens, feruens que ad Deum oratio, qua perpetuos nos mendicos exhibea-
mus ante Deum. Solent alij mendici diuitibus, si crebro viniant crebro que
petant, esse molesti. Deum quantumlibet roges, quantumlibet pro te & pro
alijs illum, ve ita dicam, orando fatiges, fatigare non potes, nec illi molestus
esse: sed quo frequentior es in oratione, quo saepius obsecras, quo plura pe-
tis, eo propterea magis places eidem. Neque enim dando fit pauperior, nec
tribuendo laborat, nec audiendo grauatur, nec mendicitatem nostram fasti-
dit: quin potius auaritia haec sancta, virtutum spiritaliumq; bonorum
nostra esuries, illum praecipue delectat. Quapropter in omni re qua tu pro
te, vel pro alijs indiges, vbi humana vsus fueris industria, vbi ve non spre-
ueris

ueris aut neglexeris naturę auxilium, non alio, quam ad Deum curras atque confugas. Hic omnium curarum & sollicitudinum, hic omnium timorum & periculorum tuorum vnicum sit azylum, securum refugium, plena consolatio, adiutorium certum: nec de assiduitate accedendi; aut sæpius pro pluribus orandi sit tibi verecundia: quin etiam inde maior sit tibi ad Deum fiducia. Quantum autem confidis, tantum impetras. Vbicunque igitur tibi deesse aliquid percipis, concitus ad Deum recurre, eiusque ab eo consilium & auxilium implora. Hęc duo si diligenti exercitio frequentaueris, atque in vsum consuetudinemque duxeris, proficies quotidie ad meliora. Itaque filij charissimi prouocet vos deuotio & innocentia S. Nicolai ad amorem virtutis. Incepit ille in infantia adhuc matris vbera sugens, ieiunare. Subtrahite quoque vos pari modo vobis ipsis superflua, & quadam delicata non necessaria. Obsecro autem vos per Dominum nostrum Iesum Christum nõ permittatis vos seduci à carnalibus Lutheranis, qui ieiunia & castigationes carnis rident, idque propterea, quia cum vita eorum tota in carne sit, ne vilis habeatur hęc atque carnalis, si que impiam abstinentem viderint, papisticum mox calumniantur, & operũ suorum honorũ negotiatorẽ nugantur, regnique cælorum mercatorem. Iterũ rogo vos filij, non permittatis vos decipi. Christus quæ carni sunt duriora elegit. Quod sancti ad vnum omnes imitati sunt & docuerunt, maximẽ Paulus, monens vbiq; mortificationem membrorum nostrorum, crucifixionem corporis, mortificationẽ exultationemque veteris hominis, abnegationem desideriorũ nostrorum, atque secundum spiritum conuersationẽ sanctam internam, non carnalẽ. Christus quoque nonne abnegationem & crucis suę acceptionem docet? Ideo dico, quomodo Christus quæ duriora carni erant, elegit, quomodo sancti austeram quoque omnia omnes tibi intulerunt, sic tu fili saltem vitiosa, saltem superflua, saltem non necessaria tua desideria refeca & proscinde. Sub amissione enim salutis meę, vnicuique dico vestrum: Quoties vel minimum quid desideratum, atque à te cupitum, optatum ve, tibi negaueris, subtraxeris ve, idque Dei feceris amore, qui amarissima quæque tolerauit, toties Christi vulneribus, quasi is qui medicinã aut vñctionem apponeret, consolationem adfers. Toties, inquam, pro bona hac voluntate, pro tui abnegatione, pro intencionis directione ad Deũ (qui propter Dei amorem rem alioqui dilectam tibi interdixisti) coronam à Deo recipies æternam. Quid dubitas? Nonne benedicto ore suo veritas dixit, eum qui calicem aquę dederit frigidę egenti, habiturum in cælo mercedem? Quanto magis si rei cupitã in te delectationem tibi negaueris, hancque Deo in sacrificium obtuleris, Deum tibi concilias, ac propitium, amicum que tibi facis? Vt igitur dixi, si necessaria vobis subtrahere non potestis, saltem subtrahatis superflua, innecessariaque vobis, vt eadem consecratis Deo. Fuit præterea sanctissimus Nicolaus pudicus, sobrius, & in opera pietatis promptissimus & misericordissimus. Vos quoque castẽ, sobriẽ, ac piẽ viuatis in hoc seculo, & omnem humilitatem, omnem misericordiam, omnem charitatem in omnes egenos ac pauperes dilatatione spiritus accordis vestri exendite. Iniuriam vobis putate fieri, si egenus aut miser quispian sine vobis iuuetur ab homine alio. Tu quisquis es debitorem omnibus crede, tibi derelictum esse pauperem æstima, cui tu subuenis. Quia diligit

Azylum omnium periculorum, tensionum, timorum & necessitatum nostrarum vni Deum confluamus.

Abstinencia S. Nicolai quomodo cuiuslibet imitanda sit.

Lutherani cur ieiunia castigationesque carnis rideant.

Christi sanctosque omnes ea quæ carni duriora sunt elegisse ac docuisse.

Col. 3. Galat. 5. Ephes. 4. Col. 3.

Titum 2. 1. Pet. 2. Luc. 9.

Math. 10. 16. Luc. 9. 14.

Desiderijs vitiosis & superfluis renouitate quæ sit Deo gratum.

Vulneribus Christi quomodo medicina consolationeque adhibenda sit.

Math. 10. Marc. 9. Titum 2. misericordia S. Nicolai quomodo imitanda.

te Dominus Deus tuus, ideo merendi, placendi ei atque coronandi te, pro cuiusmodi bonis occasiones tibi mittit. Imitare igitur misericordiam sanctissimi Nicolai, ut inuenias tu quoque misericordiam Christi, qui est cum Patre & Spiritu sancto benedictus in secula, Amen.

IN SOLENNITATE CONCEPTIONIS
Gloriosissimæ semper Virginis Mariæ, lectio
Ecclesiast. XXIII.

Ego quasi vitis fructificavi suauitatem odoris, & flores mei fructus honoris & honestatis. Ego mater pulchra dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ spei. In me gratia omnis vitæ & veritatis, in me omnis spes vitæ & virtutis. Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis, & hereditas mea super mel & fauum. Memoria mea in generatione seculorum. Qui edunt me, adhuc esurient, & qui bibunt me, adhuc sitient. Qui audit me, non confundetur, & qui operantur in me, non peccabunt. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Verba huius lectionis charissimi, quamuis de increata, æternæque sapientia scripta sint & intelligentur, applicantur tamen per spirituales significationem, beatissimæ semper Virginis Mariæ, idque vsu & auctoritate Ecclesiæ catholicæ, quæ non errat nec fallitur, quia doctorem & rectorem sui habet Spiritum sanctum, qui idem autor est totius sacre scripturæ, cuius varia esse sensa multiplicesque intelligentias nemo nescit, qui vel aliquid norit. Itaque & nos matris Ecclesiæ irrefragabili auctoritate subnixi, sanctosque patres diuinorum scriptorum interpretes vel tractatores, seculæ sectantes, licet hodie improbi quidam vel alioqui nimium rudes putent quæ de Christo scribuntur, alijs applicari non debere, totam hanc lectionem matri virgini libenter applicabimus: siquidem & sancta mater Ecclesiæ in diuinis officijs, multa de Christo scripta nedum matri, sed & cæteris Christi membris scienter sapienterque accommodare non dubitat, certa quæ capiti conueniant, ea facile posse etiam membris adiungi, quamuis aliter capiti, aliter membris congruant. Si quis hæc de re dubitat legat sanctorum patrum monumenta, & illorum testimonijs verum nos dicere probabit. Sed his propter improbos aut insulos quosdam obiter præmissis, ad ipsius lectionis interpretationem nos accingamus. Dicit itaque B. Maria, qua nullus omnino innocentia, sanctitate puritateque ad æternam & increatam sapientiam propius accedit: Ego quasi vitis fructificavi suauitatem odoris. Ego produxi fructum suauitatis Christum Dei Filium, qui suauitas est odoris, utpote olfactum spirituales interioris hominis suauiter recreans, potenter alliciens, ac vehementer oblectans. Quomodo enim fructum suauem, bonum ac viridem profert vitis odorifera vel dum floret, vel dum uvas producit, vel dum vino inebriat, ita ego ancilla Domini, ad hoc à Deo, eius

Maria quam
recte comparatur
viti.

Lucæ 1.